

STANOWISKO Rady Gminy Sękowa
w sprawie projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w
Krakowie w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Źródlika Wisłoki”

Rada Gminy Sękowa po zapoznaniu się z projektem zarządzenia oraz załącznikami, w tym z mapą, opisem granic rezerwatu i otuliny, a także z uzasadnieniem przedmiotowego aktu, wyraża pozytywną opinię dotyczącą ustanowienia rezerwatu przyrody „Źródlika Wisłoki”, natomiast w przedstawionym stanowisku negatywnie odnosimy się do wyznaczenia otuliny tego rezerwatu.

Rada Gminy Sękowa dostrzega i uznaje wysokie walory przyrodnicze obszaru objętego projektowanym rezerwatem, w szczególności znaczenie ochrony cennych ekosystemów źródłiskowych rzeki Wisłoki. W tym zakresie pozytywnie oceniamy samą ideę ustanowienia rezerwatu przyrody jako formy służącej zachowaniu wyjątkowych wartości środowiskowych tego terenu.

Jesteśmy jednak zaniepokojeni, że nowe formy ochrony przyrody wprowadzane na teren naszej Gminy, bądź powiększanie obszarów już istniejących jest dokonywane z pominięciem stanowiska samorządu lokalnego, czemu stanowczo się sprzeciwiamy. Postulujemy, aby wszelkie nowe formy ochrony przyrody wprowadzać po uprzednim przeprowadzeniu szerokich konsultacji społecznych z poszanowaniem stanowiska Gminy. Takich działań w przedłożonym projekcie zabrakło.

Dlatego też **protestujemy** przeciwko objęciu tak rozległą otuliną terenów prywatnych, bez należytego uwzględnienia stanowiska właścicieli nieruchomości oraz bez przedstawienia rzetelnej analizy skutków społecznych i gospodarczych planowanej regulacji. Utworzenie otuliny wpływa na sposób wykonywania prawa własności gruntu, a jego utworzenie odbywa się bez rzeczywistego dialogu z osobami, których te prawa dotyczą. Taki sposób procedowania budzi stanowczy sprzeciw samorządu i mieszkańców.

Projekt rezerwatu obejmuje obszar o powierzchni 71,49 ha, natomiast projektowana otulina aż 283,79 ha, a więc obszar niemal czterokrotnie większy od samego rezerwatu, zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Radocyna. W związku z tym nasuwa się pytanie jakie były merytoryczne przesłanki wyznaczenia takich granic otuliny. W uzasadnieniu wskazano, że otulina obejmuje tereny łąkowe stanowiące głównie własność prywatną, zatem bulwersującym jest fakt, że przy wyznaczeniu takiego obszaru nie uzyskano zgód właścicieli tych gruntów. Ponadto nie wskazano, że na terenie projektowanej otuliny znajdują się też grunty we własności gminy a także innych osób prawnych, których również nie zapytano o zgodę. Nie przedstawiono nam również analizy wpływu takiej decyzji na możliwości związane z zagospodarowaniem nieruchomości przez rolników, właścicieli nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących lub planujących działalność gospodarczą, turystyczną czy agroturystyczną w tamtym obszarze. Nie można akceptować sytuacji, w której ciężar ochrony przyrody przerzucany jest przede wszystkim na właścicieli nieruchomości, bez zapewnienia im realnego wpływu na podejmowane rozstrzygnięcia. Tym bardziej niezrozumiałe jest proponowanie tak szerokiej otuliny bez jasnego określenia jej praktycznych konsekwencji dla właścicieli nieruchomości. Naszym zdaniem właściciele gruntów w momencie powoływania obszaru chronionego powinni znać swoje prawa, obowiązki i ograniczenia w sposób jednoznaczny, a nie domyślać się ich z nieprecyzyjnych zapisów.

Naszą zasadniczą wątpliwość wzbudza również proporcjonalność oraz konieczność wyznaczenia otuliny rezerwatu. Wyznaczenie otuliny, zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ma charakter fakultatywny, a nie obligatoryjny. Potwierdza to również art. 13 ust. 3 tej ustawy, zgodnie z którym akt prawa miejscowego ustanawiający rezerwat określa także otulinę jedynie wówczas, jeżeli została ona wyznaczona. Tym samym ustawodawca nie przewidział obowiązku ustanawiania otuliny przy każdym rezerwacie przyrody. Wobec powyższego domagamy się odstąpienia od ustanowienia otuliny w proponowanym kształcie. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano jedynie ogólnie, że w otulinie znajdują się tereny łąkowe oraz pojedyncze budynki. Brakuje natomiast precyzyjnego wskazania rzeczywistych zagrożeń dla przedmiotu ochrony, które uzasadniałyby objęcie tak dużego obszaru dodatkowymi rygorami, które na dzień dzisiejszy nie są znane. Wyznaczenie tak rozległej otuliny może w praktyce prowadzić do nadmiernego ograniczenia możliwości zagospodarowania nieruchomości prywatnych i publicznych.

Należy ponadto wskazać, że ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza odrębnego, ogólnego katalogu zakazów obowiązujących na terenie otuliny rezerwatu. Katalog taki został przewidziany w art. 15 ust. 1 ustawy wyłącznie dla parków narodowych oraz rezerwatów przyrody, a więc dla samego obszaru objętego tą formą ochrony, nie zaś dla jego otuliny. Zakazy ustawowe nie rozciągają się wprost na teren otuliny, co rodzi stan niepewności prawnej, uznaniowości interpretacyjnej oraz realne ryzyko konfliktów społecznych. W projektowanej otulinie istnieje 9 budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz znajduje się ponad 1,5 ha gruntu przeznaczanego w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę rekreacji indywidualnej (1.2. ML). Oznacza to, że obszar jest już częściowo zagospodarowany, a także przewidziany w dokumentach planistycznych do zagospodarowania. W związku z tym nie jest możliwe całkowitego wykluczenie działalności człowieka w tamtym obszarze.

W przedstawionym projekcie brakuje nam zasad dotyczących udostępnienia rezerwatu w szczególności możliwości poruszania się po istniejących szlakach, ścieżkach edukacyjnych, korzystania z terenu w celach turystycznych, a także zbioru runa leśnego czy grzybów. Tego rodzaju niedookreślenie rodzi dalszą niepewność prawną i może stać się źródłem niepotrzebnych sporów na etapie stosowania projektowanych rozwiązań.

Podsumowując, Gmina Sękowa pozytywnie opiniuje utworzenie rezerwatu przyrody „Źródlika Wisłoki”, natomiast negatywnie opiniuje projekt w zakresie ustanowienia otuliny w zaproponowanym kształcie. Domagamy się ponownego przeanalizowania granic i powierzchni otuliny, rzeczywistego włączenia samorządu oraz właścicieli nieruchomości w proces decyzyjny, a także odstąpienia od rozwiązań, które w sposób nieproporcjonalny ingerują w prawo własności.

Jednocześnie deklarujemy gotowość do współpracy przy wypracowaniu takiego modelu ochrony źródeł Wisłoki, który skutecznie zabezpieczy walory przyrodnicze tego obszaru, ale nie będzie odbywał się kosztem mieszkańców i właścicieli gruntów, pomijanych w procesie tworzenia kolejnych ograniczeń.

Przewodniczący Rady Gminy Sękowa
Bogusław Moroń
Bogusław Moroń